

Tu pôsobil v r. 1889 - 1898 ako učiteľ
pomocný ev. kňaz a poštový úradník

VÁCLAV VRANÝ

1851 - 1929

Významný slovenský botanik
a národný buditeľ

Pamätná tabuľa Václavovi Vranému

Odhalenie pamätnej tabule

text | ING. ŠTEFAN DŽURNÝ

foto | MILAN CHOMA, ĽUDOMÍR MOLITORIS

Dňa 19. októbra 2014 bola slávnostne odhalená pamätná tabuľa na fasáde obnoveného kultúrneho domu – úradovne v Červenom Kláštore, venovaná botanikovi, pomocnému evanjelickému kňazovi, učiteľovi, poštovému doručovateľovi a významnému slovenskému buditeľovi – Václavovi Vranému, ktorý v obci Červený Kláštor (niekdajšej Podlechnici) pôsobil v rokoch 1889 až 1898, pri príležitosti 85. výročia smrti tejto významnej osobnosti.

Vraný počas svojho života zozbieral 5 až 6 tisíc herbárových položiek, ktoré sú umiestnené vo viacerých štátoch Európy. Nebol len dobrým vedcom, skvelým botanikom, ale bol aj nezabudnuteľným učiteľom a národným buditeľom. Významne zasiahol do oblasti vzdelania ako učiteľ i do oblasti kultúry ako divadelný ochotník a zberateľ ľudových piesní. Zasiahol aj do politického života, bol publicista, milovník turistiky, ale jeho súputníci ho poznali predovšetkým ako skromného a obetavého človeka. V Pieninách Václav Vraný zbieral viaceré vzácne rastliny, majúce tu jediný, vzácny alebo hraničný výskyt, napr. chryzantému pieninskú pravú, borievku netatovú, chochlačku žltobielu, skopóliu kranskú, kostihoj srdcovitý, aj kríženca kostihoja srdcovitého a hľuznatého.

Priebeh osláv

Celá slávnosť začala službami Božími o 13.00 hod. v miestnom evanjelickom kostole, ktoré slúžili: farárka Mgr. Ľubica Sobanská, senior Mgr. Roman Porubán a fa-

rárka Mgr. Mária Kováčová. Po náboženskom obrade sa zúčastnení presunuli pred obecny úrad v Červenom Kláštore, kde sa po úvodnom privítaní účastníkov aktu odhalenia pamätnej tabule starostom obce Ing. Štefanom Džurným ujal slova riaditeľ Pieninského národného parku Ing. Vladimír Klíč, PhD., ktorý predstavil osobnosť Vraného z profesného a odborného hľadiska. Potom nasledoval emotívny prednes Vraného básne „Chryzantény“ v podaní Jána Bachledu. V krátkom príhovore predstavil verejnosti osobnostný a ľudský profil Václava Vraného a jeho vzťah k Terézii Vansovej iniciátor myšlienky osadenia tabule v obci Červený Kláštor – Mgr. Milan Choma. Ním napísanú scénku stretnutia V. Vraného s T. Vansovou na Rimavskej Pile v roku 1898 zahrali kežmarskí ochotnícki herci Ján Bachleda a Katka Gurková. Po ukončení konferencierka Eva Lainczová predniesla pozdravný list od primátora mesta Tisovec Ing. Petra Mináča, kde Vraný strávil svoje posledné roky života a 8. septembra 1929 skonal obklopený krásnou tisoveckou prírodou počas výstupu na vrch Trstie neďaleko od Tisovca. Prítomných pozdravila aj praneter V. Vraného Dana Haumerová a jej dcéra Dana, ktorá starostovi obce darovala prácu Terezie Haumerovej *Život a dielo Václava Vraného*. Po oficiálnych príhovoroch nasledoval akt samotného odhalenia pamätnej tabule posvätením božím slovom, ktoré predniesla evanjelická farárka Mgr. Ľ. Sobanská. Po slávnostnom odhalení pamätnej tabule starostom obce Ing. Š. Džurným a riaditeľom Pieninského národného parku Ing. V. Klíčom sa prítomní presunuli do priestorov kultúrneho domu, kde bolo pre nich pripravené malé občerstvenie.

Kultúrny program osláv

Ako prví vystúpili absolventi súkromnej umeleckej školy Rosnička, ktorá má od tohto roku sídlo v Červenom Kláštore, ktorí predviedli tanečné vystúpenia a hru na klavíri. Po vystúpení pokračoval program príhovorom starostu obce k jubilantom a dôchodcom v rámci mesiaca úcty k starším, kde si jubilanti prevzali vecné dary – pamätné plakety. O ďalší kultúrny program sa postarali herci divadla Commedia Poprad, ktorí sa predstavili v hre Skrotenie zlejšeny od Wiliama Shakespeara, v ktorej si mimochodom zahral v júli 1872 aj samotný Vraný so svojou budúcou manželkou Emíliou. Po ukončení divadelného predstavenia nasledovala voľná zábava.

Inšpiratívne rozhodnutie spolupracujúcich subjektov

Na podujatí sa zúčastnili aj rímskokatolícki duchovní z obcí, kde pôsobil Václav Vraný a manželka Vansovci. Organizátori zvlášť spolupracovali pri príprave podujatia s p. farárom Jánom Záhradníkom z Lomničky a riaditeľkou tamjšej ZŠ. Celým podujatím boli vzácni hostia Haumerovci tak nadchnutí, že poskytli s M. Chomom farárke Ľ. Sobanskej finančný dar pre podporu ekumenických, kultúrnych a vzdelávacích aktivít pre zachovanie pamiatky Vraného a Vansovcov v našom regióne. Veríme že táto spolupráca sa bude aj naďalej úspešne rozvíjať. ■

Účastníci podujatia

